

Мамчуровський М.В., студ., науковий керівник Фоя О.А., к.т.н., доц.
Національний технічний університет України "КПІ ім. Ігоря Сікорського"

ЗАХИСТ ДОМЕННИХ ІМЕН В УКРАЇНІ

Сьогодні всесвітня мережа Інтернет відіграє у бізнесі надзвичайно важливу роль, адже успіх реалізації товару, роботи, послугизалежить від попиту, а отже, від поінформованості споживача. Інтернет при цьому може використовуватись безпосередньо як засіб просування на ринок певного продукту або для зв'язку з іноземними партнерами по бізнесу. З цією метою зацікавлені суб'єкти створюють для себе Інтернет-сторінки — веб-сайти, через які забезпечується доступ юридичних та фізичних осіб до інформаційних ресурсів, що містяться на цьому сайті. Кожний сайт має свою унікальну адресу, яка залежить від того, в якій частині адресного простору мережі Інтернет (а іншими словами — в якому домені) він знаходиться. Кожний домен має свою унікальну назву — доменне ім'я, що використовується для адресації комп'ютерів і ресурсів в Інтернеті. Саме тому методика захисту доменних імен є в Україні широко обговорюваною в колах юристів та безпосередньо тих осіб, які беруть активну участь у побудові правовідносин у сфері використання доменних імен. Це зумовлено тим, що, по-перше, доменні імена справедливо зайняли почесне місце серед нематеріальних активів багатьох компаній. А по-друге, правові реалії, які склались у країні, породжують чимало неоднозначних спорів, практика вирішення яких наразі не є уніфікованою.

Розглянемо характерні особливості вирішення доменних спорів в Україні, ефективність яких залежить від учасників і тих способів, які вони для цього оберуть. Насамперед зазначимо, що відповідно до статті 1 Закону України «Про телекомунікації» домен — частина ієрархічного адресного простору мережі Інтернет, яка має унікальну назву, що її ідентифікує, обслуговується групою серверів доменних імен та централізовано адмініструється. Згідно із статтею 1 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» доменне ім'я — ім'я, що використовується для адресації комп'ютерів і ресурсів в мережі Інтернет. Відповідно до пункту 2 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підключення до глобальних мереж передачі даних» доменне ім'я — буквено-цифровий вираз, що ідентифікує будь-який комп'ютер абонента у мережі Інтернет. Негативним явищем у сфері правовідносин використання доменних імен є так званий кіберсквоттинг (англ. cybersquatting) — акт реєстрації популярної інтернет-адреси, що звичайно включає назви компаній або товарних знаків з метою продажу її законному власникові. Назва пішла від слова «сквоттинг», що означає самовільне поселення.

Серед юристів та науковців можна виділити дві основні точки зору стосовно природи прав на доменне ім'я.

Частина юристів з Інтернет-права вважає, що доменне ім'я – це майно, а права на доменні імена є абсолютними майновими правами (коли праву правовласника протиставляється обов'язок усіх не порушувати це право, яскравий приклад абсолютного права – право власності). Для цілей даної роботи такий підхід називатимемо майновим.

Їхні оппоненти вважають, що оскільки права на доменне ім'я виникають на підставі договору, вони носять відносний характер та можуть реалізовуватися тільки на підставі договору з відповідним реєстратором і в рамках умов такого договору, а саме що доменне ім'я – це лише послуга реєстратора за укладеним договором. У зв'язку з тим, що основна увага в цій точці зору приділяється механізму виникнення права на доменні імена (відповідні договірні та реєстраційні процедури), цей підхід отримав назву процедурного.

Залежно від того, вважати доменне ім'я об'єктом права власності чи ні, можна обрати відповідний засіб захисту порушеного чи оспорюваного права в даних правовідносинах.

Прихильникам процедурного підходу, захищаючи, наприклад, права на торговельну марку, слід відштовхуватися від тих можливостей, які надані Законом України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг». Точніше, використовувати статтю 16 цього Закону, згідно з якою власник товарного знаку має право на його використання в мережі Інтернет, а також статтю 20, відповідно до якої власник права на знак може заборонити використання зареєстрованого знаку в доменних іменах.

Отже, у позовних заявах слід вимагати заборони використання назви зареєстрованої торговельної марки в доменних іменах, а не заборони використання доменного імені або його передачі компанії позивача.

Послідовники майнового підходу можуть скористатися способами захисту прав, передбаченими статтею 16 Цивільного кодексу України – звернутися з вимогою припинити порушення шляхом скасування делегування доменного імені.

Підготовка аргументів для вирішення такого типу спорів має багато специфічних тонкощів. Розгляд цієї категорії справ вимагає відповіді на питання, яку мету переслідувала особа, що порушує права власника.

Також в разі незаконного використання в доменному імені знака для товарів і послуг можна звернутися до правоохоронних органів із заявою про порушення кримінальної справи за статтею 229 Кримінального кодексу України. Але для порушення кримінальної справи слід довести, що діями сайту-двійника нанесено значну шкоду власнику торговельної марки. Незаконне використання знака для товарів чи послуг, яке не було пов'язане із заподіянням шкоди у значному розмірі, тягне адміністративну відповідальність правопорушника.

На сьогоднішній день існує чи не єдиний спосіб захистити свої права на доменне ім'я – **зареєструвати його в якості товарного знаку**, що в майбутньому допоможе Вам вберегти свої гроші та нерви.